

มาตรฐานสินค้าเกษตร

มกษ. 5704-2561

THAI AGRICULTURAL STANDARD

TAS 5704-2018

ต้นพันธุ์มันสำปะหลัง

CASSAVA STEM FOR PLANTING

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ICS 65.020.20

ISBN

มาตรฐานสินค้าเกษตร

มกษ. 5704-2561

THAI AGRICULTURAL STANDARD

TAS 5704-2018

ต้นพันธุ์มันสำปะหลัง

CASSAVA STEM FOR PLANTING

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

50 ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ 0 2561 2277 โทรสาร 0 2561 3357

www.acfs.go.th

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศและงานทั่วไป เล่ม 135 ตอนพิเศษ 217 ง

วันที่ 6 กันยายน พุทธศักราช 2561

คณะกรรมการวิชาการพิจารณามาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง มั่นสำปะหลัง

1.	อธิบดีกรมวิชาการเกษตร หรือผู้ที่อธิบดีมอบหมาย
นายพิเชษฐ์ กรุดลอยมา ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพืชไร่และพืชทดแทนพลังงาน	ประธานกรรมการ
2.	ผู้แทนกรมส่งเสริมการเกษตร
นางวิลาวัลย์ วงษ์เกษม
นางสาวจิตรา โผดโผน	กรรมการ
3.	ผู้แทนกรมส่งเสริมสหกรณ์
นางสาวปรานอม จันทรใหม่
นางสาวอุบลวรรณ พัฒนลาภ	กรรมการ
4.	ผู้แทนสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
นายเจริญชัย พรธรรมาภพ	กรรมการ
5.	ผู้แทนสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
นางสาวอิงอร ปัญญากิจ	กรรมการ
6.	ผู้แทนศูนย์วิจัยพืชไร่ระยอง กรมวิชาการเกษตร
นางจิณณจาร์ หาญเศรษฐสุข	กรรมการ
7.	ผู้แทนสถาบันวิจัยพืชไร่และพืชทดแทนพลังงาน กรมวิชาการเกษตร
นางวารีย์ ทองมี	กรรมการ
8.	ผู้แทนศูนย์วิจัยมันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี	กรรมการ
9.	ผู้แทนภาควิชาพืชไร่นา คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
นายปิยะ กิตติภาดากุล	กรรมการ
10.	ผู้แทนสภาเกษตรกรแห่งชาติ
นายเต็มศักดิ์ บุญชื่น
นายมนตรี ถาวร	กรรมการ
11.	ผู้แทนมูลนิธิสถาบันพัฒนามันสำปะหลังแห่งประเทศไทย
นายอดุลย์ วินัยแพทย์	กรรมการ
12.	ผู้แทนสมาคมโรงงานผู้ผลิตมันสำปะหลังภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
นายสมบุรณ์ วัฒนวานิชย์กุล	กรรมการ
13.	ผู้แทนสมาคมการค้ามันสำปะหลังไทย
นายสุรพงษ์ แสงศิริพงษ์พันธ์
นายสุนัย สถาพร	กรรมการ

14. ผู้แทนสมาพันธ์ชาวไร่มันสำปะหลังแห่งประเทศไทย
นายธีระชาติ เสยกระโทก	กรรมการ
15. ผู้แทนสำนักกำหนดมาตรฐาน
สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
นายประทีป อารยะกิตติพงศ์	กรรมการและเลขานุการ

ต้นพันธุ์มันสำปะหลัง เป็นหนึ่งในปัจจัยการผลิตที่สำคัญต่อระบบการผลิตมันสำปะหลัง เพื่อให้เกษตรกรมีต้นพันธุ์มันสำปะหลังที่มีคุณภาพและสุขอนามัยพืชดี เหมาะสำหรับนำไปขยายพันธุ์ ประกอบกับคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาเกษตรและสหกรณ์ เห็นควรยกระดับการผลิตต้นพันธุ์มันสำปะหลังเข้าสู่ระบบมาตรฐาน คณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตร จึงกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง ต้นพันธุ์มันสำปะหลังขึ้น เพื่อเป็นแนวทางการผลิตและรับรองต้นพันธุ์มันสำปะหลังที่มีคุณภาพ

มาตรฐานสินค้าเกษตรนี้ กำหนดขึ้นโดยใช้เอกสารต่อไปนี้เป็นแนวทาง

กรมวิชาการเกษตร. 2552. การจำแนกพันธุ์มันสำปะหลัง. โรงพิมพ์สำนักงานพุทธศาสนาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ.

กรมส่งเสริมการเกษตร. 2559. การจำแนกพันธุ์มันสำปะหลัง. บริษัท ชัน แพคเกจจิง (2014) จำกัด. กรุงเทพฯ.

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เรื่อง กำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร : ต้นพันธุ์มันสำปะหลัง
ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑

ด้วยคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตร เห็นสมควรกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง ต้นพันธุ์มันสำปะหลัง เป็นมาตรฐานทั่วไป ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อส่งเสริมสินค้าเกษตรให้ได้คุณภาพ มาตรฐาน และปลอดภัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ มาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบมติคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตร ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงออกประกาศกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร : ต้นพันธุ์มันสำปะหลัง มาตรฐานเลขที่ มกษ. 5704-2561 ไว้เป็นมาตรฐานทั่วไป ดังมีรายละเอียดแนบท้ายประกาศนี้

ทั้งนี้ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๑

(นายลักษณ์ วจนานวัช)

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ปฏิบัติราชการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

มาตรฐานสินค้าเกษตร

ต้นพันธุ์มันสำปะหลัง

1. ขอบข่าย

มาตรฐานสินค้าเกษตรนี้ ใช้กับลำต้นเหนือดินของมันสำปะหลังที่มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Manihot esculenta* Crantz วงศ์ Euphorbiaceae สำหรับใช้เป็นต้นพันธุ์ ครอบคลุมเฉพาะพันธุ์ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนพันธุ์พืชจากกรมวิชาการเกษตร^{1/} หรือพันธุ์ที่รับรองโดยสถาบันการศึกษาที่เป็นที่ยอมรับ^{2/} ซึ่งผ่านการจัดเตรียมเพื่อจำหน่ายเป็นส่วนขยายพันธุ์

2. คุณภาพ

2.1 ต้นพันธุ์มันสำปะหลังต้องเป็นไปตามข้อกำหนดดังต่อไปนี้

- ก) ทั้งลำต้นมีความยาวไม่น้อยกว่า 80 cm (เซนติเมตร) ไม่มีกิ่งแขนง และไม่มีส่วนของลำต้นที่ยังอ่อน
- ข) ตรงตามพันธุ์ (รายละเอียดตามภาคผนวก ก)
- ค) สด
- ง) จำนวนตาไม่น้อยกว่า 7 ตา ต่อความยาว 25 cm ในช่วงกึ่งกลางลำต้นของต้นพันธุ์
- จ) ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ไม่น้อยกว่า 2 cm ณ กึ่งกลางลำต้นของต้นพันธุ์
- ฉ) ปราศจากศัตรูพืชหรือร่องรอยจากศัตรูพืชที่มองเห็นได้
- ช) ไม่มีความเสียหายจากการใช้สารกำจัดวัชพืช (ภาพที่ ข.1)
- ซ) ไม่มีรอยไหม้จากการตากแดด (ภาพที่ ข.2)

2.2 ต้นพันธุ์มันสำปะหลังต้องได้มาจากแปลงมันสำปะหลังที่มีระบบการผลิตสอดคล้องกับคำแนะนำในภาคผนวก ค หรือสอดคล้องตามมาตรฐาน มกษ.5901 มาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับมันสำปะหลัง

2.3 ต้นพันธุ์มันสำปะหลังต้องมีอายุการเก็บเกี่ยวที่เหมาะสม ในช่วง 8 – 14 เดือนนับจากวันที่ปลูก

^{1/} สามารถสืบค้นข้อมูลจากเว็บไซต์สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร

^{2/} เป็นสถาบันการศึกษาที่มีการศึกษาและวิจัยด้านการปรับปรุงพันธุ์พืช

3. เกณฑ์ความคลาดเคลื่อนเรื่องขนาด

ต้นพันธุ์มันสำปะหลังที่มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางของลำต้นไม่เป็นไปตามขนาดที่กำหนด (ข้อ 2.1 จ)) แต่ต้องไม่น้อยกว่า 1.5 cm ปนมาได้ไม่เกิน 10% โดยจำนวนของต้นพันธุ์มันสำปะหลังในแต่ละมัด

4. การจัดเตรียมเพื่อจำหน่าย

ต้นพันธุ์มันสำปะหลังแต่ละมัด ต้องเป็นพันธุ์เดียวกันและตรงตามฉลากที่ระบุ มีความยาวสม่ำเสมอ โดยมีการจัดเรียงให้ด้านโคนและปลายของทุกต้นอยู่ในทิศทางเดียวกัน

5. การแสดงฉลากและเครื่องหมาย

5.1 ต้นพันธุ์มันสำปะหลังในแต่ละมัด ต้องมีข้อความแสดงรายละเอียดที่เห็นได้ง่าย ชัดเจน ไม่หลุดลอก ไม่เป็นแท่งหรือหลอมลง อย่างน้อยดังต่อไปนี้

- ก) ชื่อพันธุ์
- ข) จำนวนต้นพันธุ์
- ค) วันเดือนปีที่ปลูก หรืออายุต้นพันธุ์
- ง) วันที่ตัดต้นพันธุ์
- จ) ชื่อและที่อยู่ของผู้ผลิตและสถานที่ผลิต
- ฉ) ลักษณะเด่นของพันธุ์ (ถ้ามี)

5.2 เครื่องหมายรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร

การแสดงเครื่องหมายรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร ให้เป็นไปตามกฎกระทรวง เรื่อง กำหนดลักษณะของเครื่องหมาย การใช้เครื่องหมาย และการแสดงเครื่องหมายรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ.2553 และประกาศสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติที่เกี่ยวข้อง

6. วิธีวิเคราะห์และชักตัวอย่าง

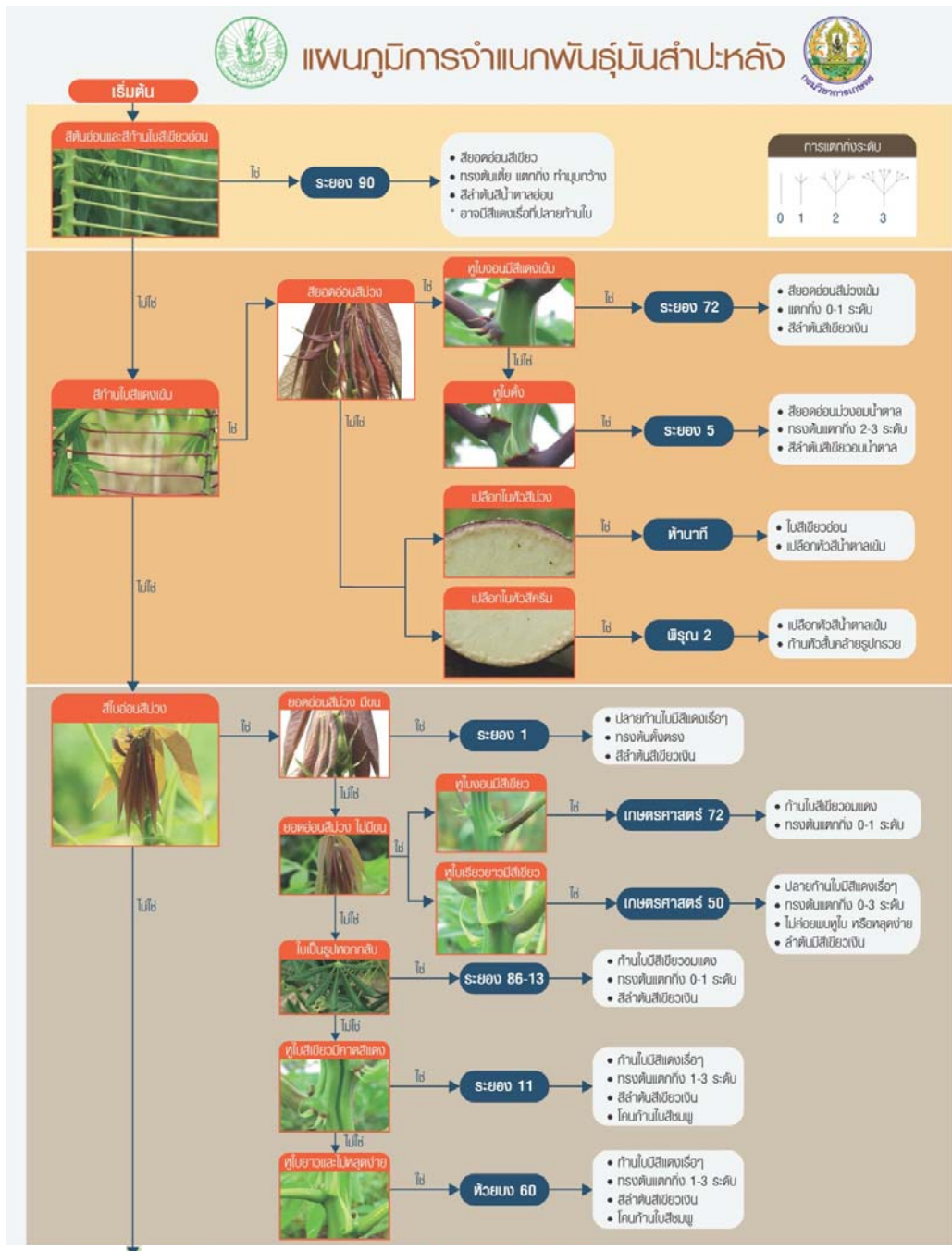
ให้เป็นไปตามภาคผนวก ง

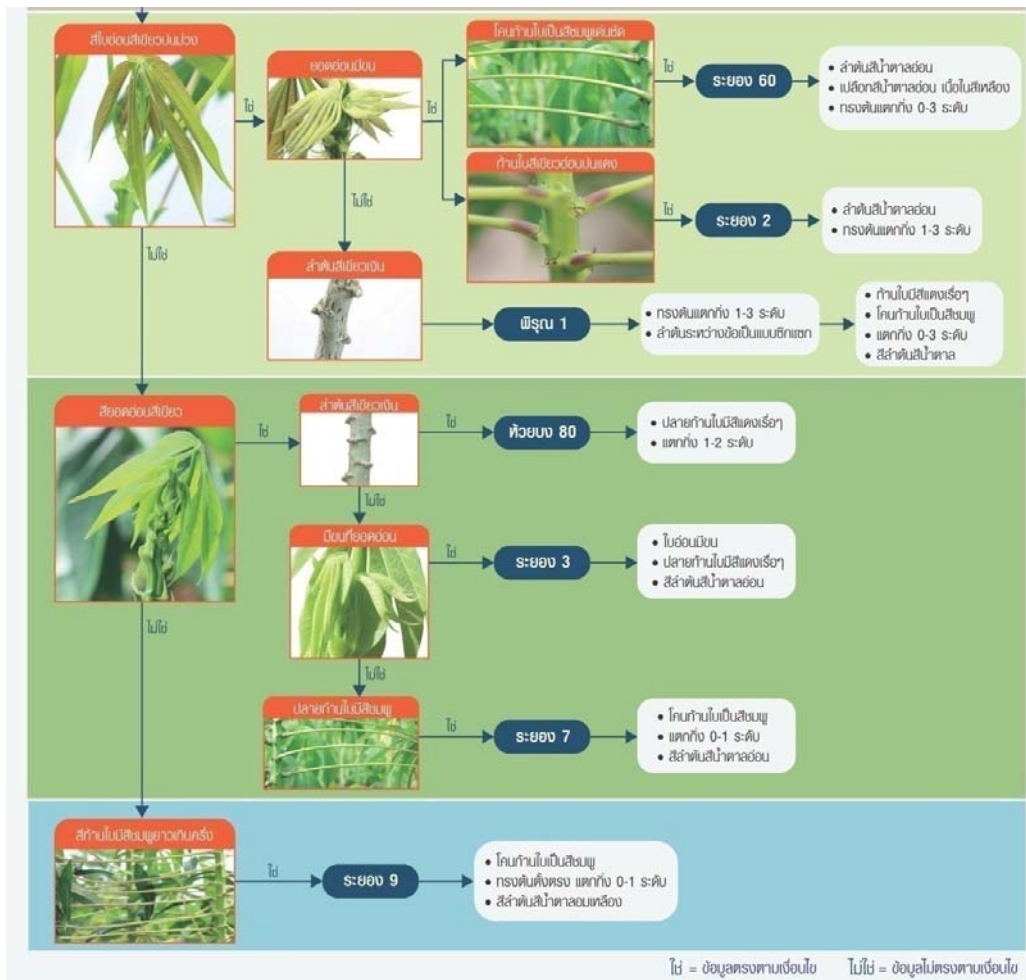
ภาคผนวก ก

ตัวอย่างพันธุ์มันสำปะหลัง

(ข้อ 2.1 ข))

ก.1 การจำแนกพันธุ์มันสำปะหลัง

ที่มา: หนังสือการจำแนกพันธุ์มันสำปะหลัง จัดพิมพ์โดยกรมส่งเสริมการเกษตร ปี 2559

ก.2 คุณลักษณะของพันธุ์มันสำปะหลัง

คุณลักษณะของพันธุ์	ระยะ 1	ระยะ 3	ระยะ 60
สียอด	สีม่วง	สีเขียวอ่อน	สีเขียวอมม่วง
สีใบที่เจริญเติบโตเต็มที่	สีเขียวอมม่วง	สีเขียวอ่อน	สีเขียวอ่อน
สีก้านใบ	สีเขียวอมม่วง	สีเขียวอ่อนปนแดง	สีเขียวปนแดง
ลักษณะแฉกที่อยู่กลางใบ	ใบหอกปลายมน	ใบหอกปลายมน	ใบแหลมแบบใบหอก
ระดับการแตกกิ่ง	0-1 ระดับ	2-4 ระดับ	0-3 ระดับ
ความสูงของการแตกกิ่งแรก (cm)	180	80-120	150
ความสูงของต้น (cm)	200-300	130-180	175-250
สีลำต้น	สีเขียวเงิน	สีน้ำตาลอ่อน	สีน้ำตาลอ่อน
สีเนื้อหัว	สีขาว	สีขาว	สีขาวครีม
สีเปลือกหัว	สีน้ำตาลอ่อน	สีน้ำตาลอ่อน	สีน้ำตาลอ่อน
ลักษณะหัว	ยาวเรียว	ยาวเรียว	อ้วนสั้น
เปอร์เซ็นต์แป้งเมื่อเก็บเกี่ยวในฤดูฝน (%)	18.3	23	20
เปอร์เซ็นต์แป้งเมื่อเก็บเกี่ยวในฤดูแล้ง (%)	-	28	25
ผลผลิตหัวสด (ตัน/ไร่)	3.22	2.73	4.2
รหัสสายพันธุ์หรือชื่อเดิม	-	CM407-7 หรือหัวยโป่ง 4	CMR24-63-43

ที่มา: หนังสือการจำแนกพันธุ์มันสำปะหลัง จัดพิมพ์โดยกรมส่งเสริมการเกษตร ปี 2559

คุณลักษณะของพันธุ์	ระยะ 90	ระยะ 5	ระยะ 72
สีเขียว	สีเขียวอ่อน	สีม่วงอมน้ำตาล	สีม่วง
สีใบที่เจริญเติบโตเต็มที่	สีเขียวอ่อน	สีเขียวเข้ม	สีเขียวเข้ม
สีก้านใบ	สีเขียวอ่อน	สีแดงเข้ม	สีแดงเข้ม
ลักษณะแฉกที่อยู่กลางใบ	ใบหอก	ใบหอก	ใบหอก
ระดับการแตกกิ่ง	2-4 ระดับ	2-3 ระดับ	0-1 ระดับ
ความสูงของการแตกกิ่งแรก (cm)	120-140	100-120	130-150
ความสูงของต้น (cm)	165	170	200
สีลำต้น	สีน้ำตาลอมส้ม	สีเขียวอมน้ำตาล	สีเขียวเงิน
สีเนื้อหัว	สีขาว	สีขาว	สีขาว
สีเปลือกหัว	สีน้ำตาลเข้ม	สีน้ำตาลอ่อน	สีขาวนวล
ลักษณะหัว	ยาวเรียว	กรวยแกมกระบอก	กรวยแกมกระบอก
เปอร์เซ็นต์แป้งเมื่อเก็บเกี่ยวในฤดูฝน (%)	24	22.7	20-22
เปอร์เซ็นต์แป้งเมื่อเก็บเกี่ยวในฤดูแล้ง (%)	27-29	25-27	24
ผลผลิตหัวสด (ตัน/ไร่)	3.8	4.4	5.1
รหัสสายพันธุ์หรือชื่อเดิม	(CMC76XV43) 21-1	CMR25-105-112	CMR33-57-81

ที่มา: หนังสือการจำแนกพันธุ์ไม้สำหรับปลูก จัดพิมพ์โดยกรมส่งเสริมการเกษตร ปี 2559

คุณลักษณะของพันธุ์	ระยอง 7	ระยอง 9	ระยอง 11
สีเขียว	สีเขียวอ่อน	สีเขียวอ่อน	สีน้ำตาลอมเขียว
สีใบที่เจริญเติบโตเต็มที่	สีเขียวอ่อน	สีเขียวอ่อน	สีเขียวเข้ม
สีก้านใบ	สีเขียวอ่อนอมชมพู	สีเขียวอ่อนอมชมพู	สีเขียวอมแดง
ลักษณะแฉกที่อยู่กลางใบ	ใบหอก	ใบหอก	ใบหอก
ระดับการแตกกิ่ง	0-1 ระดับ	0-1 ระดับ	1-3 ระดับ
ความสูงของการแตกกิ่งแรก (cm)	160-190	160-190	120-140
ความสูงของต้น (cm)	180	230	170-200
สีลำต้น	สีน้ำตาลอ่อน	สีน้ำตาลอมเหลือง	สีเขียวเงิน
สีเนื้อหัว	สีขาว	สีขาว	สีขาว
สีเปลือกหัว	สีขาวนวล	สีน้ำตาลอ่อน	สีน้ำตาล
ลักษณะหัว	กรวย	เรียวยาว	กรวยแกมกระบอก
เปอร์เซ็นต์แป้งเมื่อเก็บเกี่ยวในฤดูฝน (%)	23	24	25.8
เปอร์เซ็นต์แป้งเมื่อเก็บเกี่ยวในฤดูแล้ง (%)	27-29	28-31	29-32
ผลผลิตหัวสด (ตัน/ไร่)	6.1	4.9	4.77
รหัสสายพันธุ์หรือชื่อเดิม	CMR35-48-196	CMR35-64-1	CMR35-22-196

ที่มา: หนังสือการจำแนกพันธุ์มันสำปะหลัง จัดพิมพ์โดยกรมส่งเสริมการเกษตร ปี 2559

คุณลักษณะของพันธุ์	ระยะ 86-13	เกษตรศาสตร์ 50	หัวบง 60
สีเขียว	สีม่วงอมน้ำตาล	สีม่วง	สีม่วงอ่อน
สีใบที่เจริญเติบโตเต็มที่	สีเขียวอ่อน	สีเขียวปนม่วง	สีเขียว
สีก้านใบ	สีเขียวอมแดง	สีเขียวปนม่วง	สีเขียวอมแดง
ลักษณะแฉกที่อยู่กลางใบ	ใบหอกกลับ	ใบหอก	ใบหอก
ระดับการแตกกิ่ง	0-1 ระดับ	0-3 ระดับ	1-3 ระดับ
ความสูงของการแตกกิ่งแรก (cm)	160-180	150	90-140
ความสูงของต้น (cm)	200	200-300	180-200
สีลำต้น	สีเขียวเงิน	สีเขียวเงิน	สีเขียวเงิน
สีเนื้อหัว	สีขาว	สีขาว	สีขาว
สีเปลือกหัว	สีน้ำตาลอ่อน	สีน้ำตาล	สีน้ำตาลอ่อน
ลักษณะหัว	เรียว	กรวยแกมกระบอก	ยาวเรียว
เปอร์เซ็นต์แป้งเมื่อเก็บเกี่ยวในฤดูฝน (%)	26.3	23	-
เปอร์เซ็นต์แป้งเมื่อเก็บเกี่ยวในฤดูแล้ง (%)	29-33	28	25.4
ผลผลิตหัวสด (ตัน/ไร่)	4.51	4.4	5.8
รหัสสายพันธุ์หรือชื่อเดิม	CMR46-39-42	MKUC 28-77-3	MKUC34-114-206

ที่มา: หนังสือการจำแนกพันธุ์ไม้สำหรับปลูก จัดพิมพ์โดยกรมส่งเสริมการเกษตร ปี 2559

คุณลักษณะของพันธุ์	หัวบอง 80	เกษตรศาสตร์ 72	พันธุ์ 1
สียอด	สีเขียวอ่อน	สีม่วง	สีม่วงอมเขียว
สีใบที่เจริญเติบโตเต็มที่	สีเขียว	สีเขียว	สีเขียวแก่
สีก้านใบ	สีเขียวอมแดง	สีเขียวปนม่วง	สีเขียวปนแดง
ลักษณะแฉกที่อยู่กลางใบ	ใบหอก	ใบหอก	ใบหอก
ระดับการแตกกิ่ง	1-2 ระดับ	0-1 ระดับ	1-3 ระดับ
ความสูงของการแตกกิ่งแรก (cm)	90-140	120-150	90-150
ความสูงของต้น (cm)	200-250	225.3	235
สีลำต้น	สีเขียวเงิน	สีน้ำตาล	สีเขียวเงิน
สีเนื้อหัว	สีขาว	สีขาว	สีขาว
สีเปลือกหัว	สีน้ำตาลอ่อน	สีน้ำตาลอ่อน	สีน้ำตาลเข้ม
ลักษณะหัว	กรวย	กรวย	ทรงกระบอก
เปอร์เซ็นต์แป้งเมื่อเก็บเกี่ยวในฤดูฝน (%)	27.3	26.9	-
เปอร์เซ็นต์แป้งเมื่อเก็บเกี่ยวในฤดูแล้ง (%)	25	24.6	28.7
ผลผลิตหัวสด (ตัน/ไร่)	4.9	5.0	6.6
รหัสสายพันธุ์หรือชื่อเดิม	MKUC34-114-106	MKULB 08-2-32	MBR49-2-127

ที่มา: หนังสือการจำแนกพันธุ์มันสำปะหลัง จัดพิมพ์โดยกรมส่งเสริมการเกษตร ปี 2559

คุณลักษณะของพันธุ์	พริณ 2	ระยอง 2	ห่านทิ
สียอด	สีเขียว	สีเขียวอมม่วง	สีเขียว
สีใบที่เจริญเติบโตเต็มที่	สีเขียวอ่อน	สีเขียวอ่อน	สีเขียวอ่อน
สีก้านใบ	สีแดง	สีเขียวอมม่วง	สีแดงเข้ม
ลักษณะแฉกที่อยู่กลางใบ	ใบหอก	ใบหอก	ใบหอก
ระดับการแตกกิ่ง	0-1 ระดับ	ปานกลาง	0-1 ระดับ
ความสูงของการแตกกิ่งแรก (cm)	90-150	150	180
ความสูงของต้น (cm)	225	180-220	250-350
สีลำต้น	สีน้ำตาลอ่อน	สีน้ำตาลอ่อน	สีน้ำตาลอมเขียว
สีเนื้อหัว	สีขาว	สีเหลืองอ่อน	สีขาว
สีเปลือกหัว	สีน้ำตาลเข้ม	สีน้ำตาลอ่อน	สีน้ำตาลเข้ม
ลักษณะหัว	ทรงโคนหรือดอกบัวตูม	ก้านหัวสั้นคล้ายรูปกรวย	เรียวยาว
เปอร์เซ็นต์แป้งเมื่อเก็บเกี่ยวในฤดูฝน (%)	-	18.3	-
เปอร์เซ็นต์แป้งเมื่อเก็บเกี่ยวในฤดูแล้ง (%)	24.7	ใกล้เคียงระยอง 1	14
ผลผลิตหัวสด (ตัน/ไร่)	5.80	4.10	2-3
รหัสสายพันธุ์หรือชื่อเดิม	MBR49-241	CM 305-21	-

ที่มา: หนังสือการจำแนกพันธุ์มันสำปะหลัง จัดพิมพ์โดยกรมส่งเสริมการเกษตร ปี 2559

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างภาพต้นพันธุ์มันสำปะหลัง

(ข้อ 2.1 ช) และ ช))

ภาพที่ ข.1 ความเสียหายของต้นมันสำปะหลังจากการใช้สารกำจัดวัชพืช (ข้อ 2.1 ช))

1) ปกติ

2) มีรอยไหม้จากการตากแดด
(ข้อ 2.1 ช))

ภาพที่ ข.2 แสดงลักษณะเปรียบเทียบต้นพันธุ์มันสำปะหลังปกติและที่มีรอยไหม้จากการตากแดด

ที่มา: ศูนย์วิจัยพืชไร่ของ กรมวิชาการเกษตร

ภาคผนวก ค

คำแนะนำการจัดการแปลงมันสำปะหลังเพื่อเป็นต้นพันธุ์

(ข้อ 2.2)

การจัดการแปลงมันสำปะหลังที่ดี มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ต้นพันธุ์ที่บริสุทธิ์ ตรงตามพันธุ์ มีความสม่ำเสมอ ไม่มีพันธุ์อื่นปลอมปน และจะทำให้ได้ต้นพันธุ์มันสำปะหลังที่แข็งแรง สมบูรณ์ ปราศจากศัตรูพืช สิ่งที่ต้องพิจารณาในการจัดการแปลงมันสำปะหลังที่ดี มีดังนี้

ค.1 สถานที่

- **สภาพดิน** ควรเป็นพื้นที่ที่มีหน้าดินลึก ดินร่วนซุย โปร่ง และระบายน้ำดี มีความอุดมสมบูรณ์สูง และมีค่า pH เหมาะสม และควรมีการอนุรักษ์และบำรุงดิน โดยการเตรียมดินอย่างถูกวิธีและการปรับปรุงดินเพื่อรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดินอย่างสม่ำเสมอ
- **แหล่งน้ำ** ควรมีปริมาณน้ำเพียงพอสำหรับการให้น้ำตลอดฤดูปลูก หรืออยู่ในเขตชลประทาน หรือใกล้แหล่งน้ำธรรมชาติ
- **ประวัติพื้นที่** ควรเป็นพื้นที่ที่ไม่มีประวัติการระบาดของศัตรูพืชของมันสำปะหลัง หากเป็นพื้นที่ที่เคยปลูกมันสำปะหลังพันธุ์อื่นมาก่อน ต้องนำส่วนของต้นมันสำปะหลังเดิมออกให้หมด เพื่อไม่ให้มีพันธุ์ปลอมปน

ค.2 พันธุ์และการเตรียมท่อนพันธุ์

- **พันธุ์** ควรใช้ต้นพันธุ์ที่เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ตามคำแนะนำของทางราชการ หรือสถาบันการศึกษาที่มีการศึกษาและวิจัยด้านการปรับปรุงพันธุ์มันสำปะหลัง
- **การคัดเลือกต้นพันธุ์** ควรเป็นต้นพันธุ์ที่มาจากแปลงที่มีการเจริญเติบโตดี ปราศจากการระบาดของศัตรูพืช และเป็นต้นพันธุ์ที่มีตาสมบูรณ์
- **อายุต้นพันธุ์** ควรใช้ต้นพันธุ์อายุ 8 เดือน ถึง 14 เดือน และมีเส้นผ่าศูนย์กลาง ไม่น้อยกว่า 2 cm ณ กึ่งกลางลำต้น
- **การเตรียมและแช่ท่อนพันธุ์** ตัดต้นพันธุ์มันสำปะหลังเป็นท่อน ยาวประมาณ 20 – 25 cm โดยให้แต่ละท่อนมีตาไม่น้อยกว่า 7 ตา จากนั้นนำท่อนพันธุ์มากำจัดเชื้อเพลิงด้วยการแช่ในสารเคมี เช่น สารไทอะมีโทแซม 25% หรืออิมิดาโคลพริด 70%WG อัตรา 4 g ต่อน้ำ 20 L หรือไดโนทีฟูเริน 10%WG อัตรา 40 g ต่อน้ำ 20 L นาน 5 – 10 นาที

ค.3 การปลูกและการดูแลรักษา

- วางแผนการผลิตต้นพันธุ์มันสำปะหลังล่วงหน้า ให้ได้ต้นพันธุ์ตรงกับช่วงเวลาที่จะจำหน่าย
- การควบคุมและป้องกันกำจัดศัตรูพืช โดยเฉพาะการกำจัดวัชพืชช่วง 3 เดือนแรกหลังปลูก
- การให้ปุ๋ย ไม่น้อยกว่า 1 – 2 ครั้ง ขึ้นอยู่กับความอุดมสมบูรณ์ของดิน หรือค่าวิเคราะห์ดิน
- การตรวจแปลง ควรปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ดังนี้

1) การตรวจพันธุ์ป่นหรือต้นมันเรื้อ อย่างน้อย 2 – 3 ครั้ง เมื่อต้นมันสำปะหลังมีอายุ 1 – 3 เดือน และเมื่อต้นมันสำปะหลังมีอายุประมาณ 8 เดือนหรือก่อนเก็บเกี่ยว หากพบพันธุ์ป่นหรือต้นมันเรื้อให้ถอน และนำไปทำลายนอกแปลงปลูก

2) การตรวจการระบาดของศัตรูพืช ควรตรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอ อย่างน้อยเดือนละครั้ง เมื่อพบศัตรูพืชเกินระดับเศรษฐกิจ ต้องรีบกำจัดและมีมาตรการป้องกันตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร

ค.4 การเก็บเกี่ยว

- เก็บเกี่ยวต้นพันธุ์มันสำปะหลังเมื่อมีอายุ 8 – 14 เดือนหลังปลูก โดยต้องมีเส้นผ่าศูนย์กลาง ณ กึ่งกลาง ลำต้นไม่น้อยกว่า 2 cm
- เก็บเกี่ยวและจัดเตรียมมัดต้นพันธุ์มันสำปะหลังรวมกันอย่างระมัดระวัง ไม่ให้ตาของต้นพันธุ์เสียหาย และรวบรวมขนย้ายไปยังจุดจำหน่าย
- ไม่ควรตัดต้นพันธุ์เก็บไว้เพื่อรอจำหน่ายเกิน 15 วัน เพราะจะทำให้มีเปอร์เซ็นต์งอกต่ำลง

ภาคผนวก ง

วิธีวิเคราะห์และชักตัวอย่าง

(ข้อ 6)

ง.1 นิยาม

ความหมายของคำที่ใช้ในวิธีชักตัวอย่างต้นพันธุ์มันสำปะหลัง มีดังนี้

ง.1.1 รุ่น (lot) ในที่นี้ หมายถึง ต้นพันธุ์มันสำปะหลังที่ส่งมอบหรือซื้อขายในคราวเดียวกัน ซึ่งต้องสามารถตรวจสอบแหล่งที่มาได้ว่ามาจากแปลงที่เป็นไปตามข้อกำหนดข้อ 2.2

ง.1.2 การชักตัวอย่าง (sampling procedure) หมายถึง การกำหนดวิธีการเก็บและขนาดตัวอย่างจากรุ่นสินค้าเพื่อตรวจสอบให้ได้ข้อมูลที่น่ามาใช้ตัดสินการยอมรับรุ่นสินค้า แบ่งเป็น 2 ระดับ ดังนี้

(1) การชักตัวอย่างขั้นต้น หมายถึง การเก็บตัวอย่างจากรุ่นสินค้าโดยตรงเพื่อเป็นตัวแทนของรุ่นสินค้าในปริมาณที่เพียงพอต่อการวิเคราะห์คุณภาพตามข้อกำหนด ข้อ 2.1 ข้อย่อย ก) ค) ง) จ) ช) และ ซ) และการตัดสินการยอมรับรุ่นสินค้า

(2) การชักตัวอย่างขั้นที่สอง หมายถึง การเก็บตัวอย่างจากตัวอย่างขั้นต้นเพื่อเป็นตัวแทนของรุ่นสินค้าในปริมาณที่เพียงพอต่อการวิเคราะห์คุณภาพตามข้อกำหนด ข้อ 2.1 ข้อย่อย จ) และการตัดสินการยอมรับรุ่นสินค้า

ง.2 วิธีการชักตัวอย่างขั้นต้น

ง.2.1 ให้ชักตัวอย่างต้นพันธุ์มันสำปะหลังทั้งหมดโดยวิธีสุ่มจากในรุ่นเดียวกัน จำนวนตัวอย่างไม่น้อยกว่าร้อยละ 2 นำตัวอย่างขั้นต้นมาตรวจสอบ ฉลาก เครื่องหมายการตรวจสอบทางราชการหรือเครื่องหมายรับรอง และคุณภาพตามข้อกำหนด ข้อ 2.1 ข้อย่อย ก) ค) ง) จ) ช) และ ซ) โดยการตรวจพินิจลักษณะคุณภาพของต้นพันธุ์มันสำปะหลังที่มองเห็นได้ของทุกต้นในแต่ละมัดของตัวอย่าง และใช้สายวัดหรืออุปกรณ์วัดความยาวอื่น ๆ ที่ได้มาตรฐาน วัดความยาวจากรอยตัดด้านโคนของต้นพันธุ์จนถึงรอยตัดด้านปลายเพื่อตรวจสอบสอดคล้องกับข้อกำหนด ข้อ 2.1 ข้อย่อย ก)

ง.2.2 หากผลการตรวจสอบตัวอย่างเป็นไปตามข้อกำหนด ข้อ 2.1 ข้อย่อย ก) ค) ง) จ) ช) และ ซ) ข้อ 4 และข้อ 5 จึงจะถือว่าต้นพันธุ์มันสำปะหลังรุ่นนั้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

ง.3 วิธีการชักตัวอย่างขั้นที่สอง

ง.3.1 ให้ชักตัวอย่างต้นพันธุ์มันสำปะหลังทั้งหมด โดยวิธีสุ่มแบบกระจายจากตัวอย่างขั้นต้น (ข้อ ง.2.1) จำนวนตัวอย่างไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของตัวอย่างขั้นต้น นำตัวอย่างขั้นที่สองมาวัดขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางลำต้นของต้นพันธุ์ตามข้อกำหนด ข้อ 2.1 ข้อย่อย จ) โดยใช้อุปกรณ์วัดความยาวที่ได้มาตรฐาน มาวัดเส้นผ่านศูนย์กลาง ณ กึ่งกลางของลำต้นของแต่ละต้น แต่ต้องไม่ตรงกับบริเวณตา

ง.3.2 หากผลการตรวจสอบตัวอย่างเป็นไปตามข้อกำหนด ข้อ 2.1 ข้อย่อย จ) และอยู่ในเกณฑ์ความคลาดเคลื่อนเรื่องขนาดตามข้อ 3 จึงจะถือว่าต้นพันธุ์มันสำปะหลังรุ่นนั้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด